

Οι άνθρωποι του πρακτικού πνεύματος δεν θα επιζώνουν ποτέ...

Κ' επί τέλους θά έλεγον, ότι πρέπει να καρφώσουμε τα μάτια μας...

Πρό πάντων όμως θά έχαναν την Μακροθυμία και τον Σωβινισμό...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΣΤΙΓΜΕΣ

'Ακούω να λέη στη σιγαλιά θλιμμένα λόγια ή ρέμα. Και στο σπιτάκι που ή νεκρή τή εστόλισε όμορφα...

Και πώς εδύ επερπάτηδες στα βάθη άχνου καθρέφτη Κρυφό άεράκι εώδιασε στα ρόδα τα παλνά...

Και τή σπιτάκι εσπερινό δεν έπνεε έναν ήχο Μόνο ή βροχοϋλα που έπεφτεν άργά, λυπητερά...

ΣΠΗΝΑΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΝΟΒΑΛΙΣ

ΟΙ ΥΜΝΟΙ ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ

II

Πάντα θά ξανόρχεται ή αύγή; Δεν τελειώνει ποτέ ή δύναμη του γήινου; 'Αθλια ένασχόληση καταστρέφει τή ούρανό...

- Ταμάμ', λέω, ώρα για να δεχτούμε μουσφιρίους! Μά δίχως άλλο θάγωμε κανένα δυσάρεστο πλάι. - Ν' ανοίξω; μου λέει ή δούλα...

καιρό και χώρο είναι ή κυριαρχία τής νύχτας. 'Η διάρκεια του ύπνου είναι αιώνια. 'Αγιε ύπνε! Μην κάνεις τόσο σπάνια εύτυχεις...

Μόνο οι τρελλοί δέ παραγνοήζουν και δεν ξέρουν από ύπνο παρά τή σκιά που μάς ρίχνεις πονετικά δέ κείνο τή σκοτεινιάσμα τής άληθινής νύχτας...

Νυχτοπολι

ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΕΝΔΕΟΥ ΜΕΓΑΛΟΓΡΑΦΑΤΩΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΚΕΧΗΝΑΙΟΥ

ΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΝΗΜΗΝ ΕΠΙΤΕΛΟΥΜΕΝ

Και εΐταν εκείνους τούς χρόνους ένας θεοφοβούμενος άνθρωπος εις τήν 'Αθήνα, ό όποιος ειχε μεγάλη όρεξη νακούσθ' τή τετραπηχικό του όνομα και μήν ήμπορώντας να τή κατορθώση με άλήθειες...

Και με ένα λόγον εγλύτωσε τόν τόπον από τή ζιζάνια του 'Αντιχρίστου, και έγινε πάλιν ή Ρωμισούνη 'Ελλάς, και ό 'Ερταλιώτης, κατά παρακλήνησιν τών κατατροπωθέντων και μετανοημένων αρχικακούργων Ψυχάρη και Παλλη, έδωσε τή εκατομ-

- Μακάρι! Και τί θέλεις να πής μ' αυτό; - Θέλω να πώ πως ήρθα να σε πάρω να πάμε στού Περικλή. 'Εχει κι άλλους δυό ξένους, και μου 'πε να σε πάρω να πάμε ύστερ' από τή δείπνο να περάσωμε τήν ώρα...

μυρία του προς έγερσιν Ναού εις τιμήν και μνήμην του 'Αγίου και Πανενδέου Μεγαλοφράτωρος Δημητρίου Αναστασοπούλου, του Κεχηναίου, ου και τήν μνήμην επιτελούμεν, 'Αμήν.

ΑΓΓΙΟΡΙΘΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΕΝΑ ΚΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΤΟΥ

'Αργά ή γλήγορα πάντα, λένε, ή άλήθεια νικά και ρίχνει κάτω τήν ψευτιά, ό όποια χώρα του νοπού κόσμου κι' άν γίνεται τή πάλαμά τους...

Τό κακό μονάχα είναι που τής 'Αλήθειας ό έρωτας δεν είναι όσο έπρεπε άπλοχωρεμένος στην καρδιά μας και γι' αυτό ή νίκη της πρέπει να κερδιστή με πολλά λόγια και μ' έργα πολλά.

'Α δεν ήταν αυτός ό κόσμος, άν οι άνθρωποι κυνηγούσαν με πειότερο ζήλο τ' άληθινό δέ κάθε πρῆμα και τούς κάθουσαν βαρεία στο στήθος ή ψευτιά, τότες με δυό λόγια, με μίαν απλή εξήγηση, θα τέλειωνε τή πανηγύρι.

- Μά έννοια σας κ' έδω σ' αυτό τή σπίτι, ότι ώρα νά 'ρθή κανείς, δέ μνήσκει παραπονεμένος κι από φαί κι από ύδα τ' αγαθά. - Νά μή τή πολυλογούμε, αγαπητέ μου, τί περιποίησης μάς έκαμαν α'τή τή βραδυά, και πόσο μάς διαταξάτε ό φίλος μας ό Περικλής, δέν περιγράφεται...

νέται με όλους μας κι' ως άνοιξη όποιος δέν τό πα-
ραδέχεται τήν περίφημη λογική του Port-Royal,
όπου θά βροί πειδ πλατεία έξηγημένη τήν ιδέα
μου ότους λόγους που χρησιμεύουν για είσαγωγή
της. Μά κ' έδώ μήπως δέν έχω να φέρω παρά-
δειγμα που να επικυρώνη αυτό που λέω; Δόξα
νάχη ο Θεός, μπορεί κανείς νύ ψαρέψη όσα θέλη
τέτοια παραδείγματα άπ' τά λόγια και τις συζητη-
σές μας, μόν που είναι χασομέριο να καθεται νάν
τά γράφη. Όρίστε ένα :

Βγαίνει ο Βερναρδάκης, άν θυμάμαι καλά, και
λέει ο' ένα δημοσιογράφο που τον επισκέφτηκε—
τί να κάμη ο άνθρωπος και να μην του πη;—πώς
και στην αρχαία, όπως σήμερα, γραφούτανε ο' άλλη
γλώσσα ο ποιητικός λόγος και ο' άλλη ο πεζός, πώς
δέν είναι ίδια η γλώσσα του Αριστοφάνη με τη
γλώσσα του Πλάτωνα και του Ξενοφώντα. Έδωσε
δηλ. ο κ. Βερ. ένα χρησμό σαν εκείνους της Πυ-
θίας: ήξεις άφήξεις κτά που κι' άληθινός είναι
και ψεύτικος μαζί, κι' ο δημοσιογράφος τον τίναξε
στό Ρωμέϊκο από την ψεύτικη του όψη. Γιατί ο
Αριστοφάνης, που γραφει κωμωδίες, φυσικά μιλάει
άλλοιώς κι' άλλοιώς ο Πλάτωνας, που γραφει φιλο-
σοφικούς διάλογους, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει
πώς το νερό ο ένας το λέει «νερό» κι' άλλος «ύδωρ»,
ούτε πώς έχει καθέννας τους και δική του γραμμα-
τική. Κ' η άπόδειξη προχειρότατη να μερικοί
στίχοι του Αριστοφάνη :

εὐδαιμονοίης, ὡς περ ἡ μήτηρ ποτέ.—'Αχ. 451
κίγῳ δέ σ' ἔλῳ και διαβαλῶ πλείονα.—'Ιπ. 711
ὁ Σόλων ὁ παλαιός ἦν φιλόδημος τήν φύσιν.—Νεφ. 1187
τοῦτο μέντοι δεινόν ἦδ ἡ νῆ Δί, εἰ μαχοῦμεθα.—Σφ. 426
Αἶρ' αἶρε μᾶζαν ὡς τάχιστα κωνάρῳ.—Εἰρ. 1
Ὅπως αὐτός ῶν φράσει τίς ἐστί δρσις οὐτοσί;—'Ορν. 269
'Αλλ', ὦ Καλονίκη, κάμοι τήν καρδίαν
και πόλλ' ὑπέρ ἡμῶν τῶν γυναικῶν ἄγχομαι.—Λυσ. 9
'Ω Ζεῦ, χελιδῶν ἄρά ποτε φανήσεται;—Θεσμ. 1
Ὁ ὅ τοι μά τήν Δήμητρα δύναμει πω μαθεῖν
ὁπότερος ὡμῶν ἐστί Θεός' ἀλλ' εἰσιτον.—Βατρ. 667
Εἶτ' οὐ τό στυγῆς ἰμάτιον ἐχρῆν σ' ἔχειν;—'Εκκλ. 535
'Αλλά φθείρου και μή γρύξῃς
ἔτι μηδ' ὀτιοῦν.

οὐγάρ πείσεις, οὐδ' ἦν πείσης.—Πλ. 599
Πώς θάν τά πη αυτά ο Πλάτωνας; 'Ηθελα νάχω
καιρό για να βρω άπ' αυτόν να παράλληλά τους, μ'
άφου δέν έχω, ως άπαντήση εκείνος που βρίσκει
άλλη τη γλώσσα του κωμικού κι' άλλη τη πεζο-
γράφου: Πώς τήνε λέει ο Πλάτωνας τήν ευκτική
του εὐδαιμονῶ; Πώς το ὡς περ και το μήτηρ;
Πώς το μέλλοντα του ἔλκω, του διαβάλλω, του
φαινομαι, του μάχομαι; Πώς το παλαιός και
φιλόδημος και το τήν φύσιν! Πώς το ἦν και το
ἐστί και το αἶρε και το νῶν και το δανεις κτά.
κτά.; Τά ίδια κι' άπαράλλαχτα όπως κι' ο Αριστο-
φάνης. Που είναι λοιπόν έδωπέρα η διγλώσσια όπως
τήν έχουμ' έμεις; Πουθενά δέν είναι' ένα το λε-
ξικό και το τυπικό ένα κ' η σύνταξη μιά,

Μά ποιός τὰ ξετάζει αυτά; Τη γνώμη τουκ'
Βερ. εγώ τή διάβασα οε' μιὰ Συμυρνεϊκή έφημερίδα
που θά πη πώς έκανε όχι μικρό γύρο, άφου η
Συμυρνεϊκή τήν πήρε από άλλη Αθηνιώτικη. Μά
πόσοι άρα γε από 'κεινους που τήν είδαν φρόντισαν
να μάθουν αν είν' άληθινή; Κέγώ δέν ξέρω πόσοι
μέσ' από τις χιλιάδες. Γιατί, όπως λέει κι' ο Θου-
κυδίδης, «ταλαιπώρος τοίς πολλοίς η ζήτησις τῆς
άληθείας και επί τὰ έτοιμα μάλλον τρέπονται».

Νά ποιό είναι το κακό! Είναι που οί άνθρωποι
δέν πολυσκοτίζονται για τήν άλήθεια. Κ' η για-
τριά του δέ μπορεί να γίνη άλλοιώς παρά με το
να διαλαλούμε άκατάπαυτα τήν άλήθεια, νάν τους
σπρώχνουμε, για νάν τή δεχτοῦν, νάν τους ξυ-
πνοῦμε, για νάν τή νοιώσουν. Κήρυγμα γλωσσικό
μάς χρειάζεται και κήρυγμα με οειρά, με τάξη, με
τρόπο, με δύναμη κι' άκέραστο, άκατάπαυτο. Με
τό κήρυγμ' άπ' τή μιὰ και τή δημιουργική δουλειά,
την παραγωγή λογοτεχνημάτων, άπ' τήν άλλη θά
βγοῦμε μιὰ χαρά πέρα, φτάνει να δουλεύουμε με
τήν καρδιά μας. Και γιατί όχι; Δώδεκα φτωχοί
ψαράδες μιὰ φορά κ' έναν καιρό βγήκαν να κηρύ-
ξουν Χριστό και σήμερα ο Χριστός βασιλεύει ο' εκα-
τομμύρια καρδιές ο' όλο τον κόσμο. Έμεις δέν ε-
χουμε δά και τόσο μεγάλη δουλειά να τελειώσουμε.
Έχουμε για τήν ώρα μόνο να δείξουμε στ' αδέρφια
μας, στον Έλληνικό λαό, ποιά είναι η εθνική του
γλώσσα: ποιός ο λόγος να μην το καιροθώσουμε ο-
πως το επιθυμοῦμε; Μά είχαν εκείνοι κάποια δύ-
ναμη μέσα τους που μ' αυτή μαγνητίσαν τον κό-
σμο και τον έδερναν να κλίνη στα λόγια τους. Γιατί
να μην τήν έχουμε κ' έμεις; Πρέπει νάν τήν ε-
χουμε, αν θέμε τά ίδια να φέρη άποτελέσματα και
το δικό μας κήρυγμα. Μπρός λοιπόν με το κήρυγμα
το γλωσσικό: Πρέπει νακούσουν οί άνθρωποι, να
καταλάβουν κ' ύστερα να γίνουν τῆς Αλήθείας
οπαδοί.

Ι. Γ. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ (διδάσκοντας θεατρική τέχνη):
— Έποθέσωμεν, ευγενεστάτη νεολαία, ότι είμι
πρωταγωνιστής. Γνωρίζετε, ευγενεστάτη νεολαία,
ότι ο Αριστοφάνης άπαξ υπεδύσατο πρωταγωνιστού
πρόσωπον; Ών άρα πρωταγωνιστής έγκλείομαι έν έ-
μαυτώ. Το πᾶν δι' έμέ δέν ύπάρχει. Οί θεαταί έξα-
φανίζονται...
Η ΝΕΟΛΑΙΑ: Και έχουν πολύ δικίο!

— Που τρέχεις;
— Πάω να ρωτήσω πώς πηγαίνει ο καημένος ο
Χατζίδακας.
— Τι; Είναι άρρωστος;
— Μά δέν το ξέρεις; Διαβάσε προχτές ένα άρ-
θρο του άρχιμαλληταρού του Παλλη, και τον έπιασε
τεταρταίος πυρετός.
— Ώ τον καημένο τίν τεταρταίο που πήγε
κι' έμπλεξε!

Φραγκολεβαντίνα. Έλα δά, Γιάνη. Ακούω,
η μητέρα σου είναι στο κρεβάτι.
Πλακιωτάκι. Ναι, είναι πολύ ζρωσθη.
Φραγκολεβαντίνα. Τι έχει; Ξέρεις;
Πλακιωτάκι. Έχει, λέει, κάτι που είπε ο
γιατρός σαν τρύπκ, γρίπα, λέει...
Φραγκολεβαντίνα. Μήπως είπε γρίπη;
Πλακιωτάκι. Ναι, ναι, άφτό είναι.
Φραγκολεβαντίνα (είρωνικά). Όχι δά! Πε-
ραστικά της λοιπόν. (Από μέσα της). Τά μούτρα
τους! Δέν τους φτάνουν οί θερμές τους, θέλουν και
τις δικές μας τις άρρώστιες... La grippe par
exemplé! (Γελᾷ κ' έτσι φαίνονται τά σάπια της
τά δόντια).

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στό γραφείο του «Νουμά» και στο κίосκι τῆς Όμο-
νοίας, πουλιούνται τάκόλουθα βιβλία, ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τό
ένα —κ' ένα φρ. χρ. για τό Έξωτερικό:
Του ΨΥΧΑΡΗ: «Τό νεύρο του Γιαννίρη» και τό «Τα-
ξίδι μου». —Του ΠΑΛΛΗ: «'Η Ιλιάδα» τόμοι δυό
(Α-Μ). —Του ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τό γλωσσικό ζήτημα και η
εκπαιδευτική μας αναγέννησις». —Του ΦΙΛΗΝΤΑ:
«Γραμματική τῆς Ρωμέϊκης γλώσσας» και «Από τοῦ
θρόλου των αίωνων (ποιήματα).
Οί αγοραστές των έπαρχιών πληρώνουν 30 λεπτά τα-
χυδρομικά για κάθε βιβλίο.
Οί αγοραστές του έξωτερικού δέν πληρώνουν ταχυδρο-
μικά.
'Από τήν «Ιλιάδα» του Παλλη μονάχα 50 αντίτυπα
άπομέναν.

— Και πώς έτυχε να λένε τά ποτήρια τά γιομάτα
τύφλας;
— Έχει κι αυτό τήν ιστορία του. Κρίμα να μη τήν
ξέρετε κι αυτήν τήν ιστορία!
— Θα τή μάθουμε άπόψε.
— Φτάνει να χετε κέφι.
— Ακούς εκεί! Έσένα ως τό πρωί μπορούμε να
σ' άκούμε δίχως να νυστάξωμε και να κουραστούμε κι
άρχινησε να διηγείται, άφου ήπιαμε καθέννας τήν τύ-
φλα μας.
Δέ θά μπορούσω βέβαια να σου τὰ παραστήσω με
τή χάρη που τὰ λέγε εκείνος, ποιός τον φτάνει τον Πε-
ρικλή σ' αυτά, μά θά σου τὰ πω άκρες-μέσες, και τάλλα
καταλάβαινε τα μόνος σου. Και λοιπόν:

Α

Μιά φορά κ' έναν καιρό—για ν' αρχινήσω κ' εγώ όπως
άρχισαν τά παραμύθια—σ' ένα χωριό μαζί με τους άλλους
τους κατοίκους ήταν κ' ένα άγαπημένο, κατά τά
φαινόμενα, άντρώγυνο, ένας παπᾶς και η πρεσβυτέρα του.
'Αν δέν τό βρίσκετε για περιττό, σάς λέω πως ο πα-
πᾶς ήταν χρειαζόμενος στο χωριό, γιατί ήταν χριστιανικό,
κ' η παπαδιά ήταν χρειαζόμενη στον παπᾶ, όπως
και κάθε παπαδιά είναι χρειαζόμενη στον παπᾶ της.

Είπα πως ήταν κατά τά φαινόμενα άγαπημένοι, γιατί
η κυρά παπαδιά ήταν λίγο ευνομούτα και πεισματάρια,
και συχνά εύρισκε αιτίες εκεί που δέν ήταν και κακί-
νονταν μέρες. Ο παπᾶς όμως τῆς είχε πολύ άδυναμία
και τήν πολιτούσαν, και άμα έβλεπε τό ζόρι έπεφτε
αὐτός μικρότερος για να κάμη τήν καρδιά της. Και έτσι
μ' αυτόν τον τρόπο δέν άκούστηκαν ποτές έξω.
Με τους χωριανούς όμως ζούσαν μονιασμένοι, και
ποτές δέν συνέβηκε κανένα δυσάρεστο για να θελώση τήν
ήσυχία τους. Είναι άλήθεια πως η κυρά πρεσβυτέρα λο-
γόφερνε κάπου κάπου με τές γειτόνισσες, μά πρέπει να
ξέρετε πως τό δικίο ήταν πάντοτε με τό μέρος της, γιατί
δέν ήταν και ύποχρεωμένη βέβαια να μοιράζη στον κόσμο
τ' αυγά, που εύρισκε στο κατάϊ της, άφου είχε τόσες δρ-
νιθες, κι άφου μάλιστα τάτῆς περισσότερες από όσες είχε
Μπορεί να γεννοῦσαν και ζένες δρνιθες στές φωλιές, που
γεννοῦσαν οί δρνιθές της, μά ποιός ήταν εκείνος, που
θά ξεχώριζε τ' αυγά της από τά ζένα; 'Η νομίζετε πως
μόνε μιᾶς γειτόνισσας οί δρνιθες γεννοῦσαν στῆς παπα-
διάς τό κατάϊ; Τέτοια ζητήματα όμως δέν ήταν δυνατό
να κρωύσουν τήν άγάπη, που είχαν στον παπᾶ τους οί
ένοριτες του. Για χατήρι του μπορούσαν να κάμουν χα-
λάλι όχι τ' αυγά, μόνε και τές δρνιθες, γιατί ήξεραν που
τους άγαπούσε κι ο παπᾶς. Θα μου πῆτε πως δέν τους
άγαπούσε όσο άγαπούσε τήν παπαδιά του, μά ποιός είχε
άδερφέ, αξιώσε για μιὰ τόσο μεγάλη θυσία;

Β

Και όμως κι αυτό τό χωριό, που φαίνονταν πως είχε
καμωμένο κοντράτο με τήν εύτυχία, κι έβλεπε τους άν-
θρώπους πάντα με χαρούμενο πρόσωπο, τό βασάνισα
κακό μάτι και ένα πρωί, πριν καλοξηνήση ο κόσμος,
άκούστηκε ένα κακό μήνυμα και σκόρπισε σαν άστραπή
στους μαχαλάδες. Σε λίγο όλοι οί άνθρωποι και άντρες και